

Nota informativă
la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Planului de acțiuni
pentru anii 2024-2025, privind implementarea Programului de îmbunătățiri
funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru
anii 2021-2025

1.Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului	
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite	
<p>Prin Hotărârea Guvernului 864/2020 a fost aprobat Programul de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025.</p> <p>De asemenea, a fost aprobat Planul de acțiuni pentru anii 2021-2023.</p> <p>În scopul implementării Planul de acțiuni pentru anii 2021-2023, de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, au fost elaborate și aprobate anual Calendare a activităților ce urmează a fi întreprinse, întru executarea acțiunilor (măsurilor), stabilite în Planul de acțiuni pentru anii 2021-2023, privind Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021- 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 864/2020, care stabilesc expres acțiuni pentru autoritățile responsabile de implimentare.</p> <p>Astfel, în Planul de acțiuni pentru anii 2021-2023, au fost stabiliți următorii indicatori de rezultat:</p>	
Indicatorii de rezultat ce au fost stabiliți în Planul de acțiuni pentru anii 2021-2023.	Indicatorii de rezultat ce au fost realizați în Planul de acțiuni pentru anii 2021-2023.
1) reabilitarea învelișurilor de ierburi, ameliorarea pășunilor, reabilitarea terenurilor degradate, a fâșiilor de filtrare, decontaminarea terenurilor poluate, înierbarea teraselor, pe o suprafață de 150 ha pentru amenajarea, decontamina și menținerea zonelor-tampon cultivate cu iarbă și pentru prevenirea deteriorării fizice a solului;	1) reabilitarea învelișurilor de ierburi, ameliorarea pășunilor, reabilitarea terenurilor degradate, a fâșiilor de filtrare, decontaminarea terenurilor poluate, înierbarea teraselor, pe o suprafață de 27,2 ha.
2) împădurirea suprafețelor supuse alunecărilor de teren pe o suprafață de 162 ha pentru prevenirea, combaterii și stabilizării alunecărilor de teren;	Nu a fost realizat.
3) amenajările antierozionale hidrotehnice și fitoameliorative pe o suprafață de 935 ha pentru prevenirea proceselor de degradare a solului;	Nu a fost realizat.

4) înființarea/reabilitarea fâșiilor forestiere de protecție paravânt pe o suprafață totală de 65/25 ha pentru protejarea solul împotriva eroziunii eoliene;	3) înființarea/reabilitarea fâșiilor forestiere de protecție paravânt pe o suprafață totală de 32 ha pentru protejarea solului împotriva eroziunii eoliene;
5) crearea plantațiilor agrosilvice pe o suprafață de 30 ha pentru protejarea terenurilor agricole de <i>eroziune</i> ;	4) crearea plantațiilor agrosilvice pe o suprafață de 71,17 ha pentru protejarea terenurilor agricole de <i>eroziune</i> ;
6) crearea fâșiilor riverane de protecție a apelor pe o suprafață de 30 ha pentru protejarea terenurilor agricole de <i>eroziune și va proteja apele</i> ;	5) crearea fâșiilor riverane de protecție a apelor pe o suprafață de 51,17 ha pentru protejarea terenurilor agricole de <i>eroziune și va proteja apele</i> ;
7) crearea fâșiilor forestiere în ravene și vâlcele pe o suprafață de 20 ha pentru prevenirea, combate și stabiliza alunecările de teren;	6) crearea fâșiilor forestiere în ravene și vâlcele pe o suprafață de 84,79 ha pentru prevenirea și combaterea stabilizării alunecărilor de teren;
8) amendarea solurilor pe o suprafață de 244 ha pentru ducerea la omogenizarea solului și creșterea productivității acestuia;	Nu a fost realizat.
9) majorarea suprafețelor irigate cu 4445 ha pentru atenuarea secetei pedologice a solului;	7) majorarea suprafețelor irigate cu 6018 ha pentru atenuarea secetei pedologice a solului;
10) efectuarea măsurilor de protecție a solului în cadrul practicilor agricole pe o suprafață de 3089 ha de terenuri agricole pentru sporirea fertilității solului și majorării recoltelor culturilor agricole.	Nu a fost realizat.

Totodată, anual de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, au fost elaborate în comun cu autoritățile responsabile de implementarea Programului de instruire/mediatizare a deținătorilor de terenuri agricole privind măsurile de îmbunătățiri funciare, protecția și sporirea fertilității solurilor.

Indicatorii de rezultat ce au fost stabiliți în Planul de acțiuni pentru anii 2021-2023.	Indicatorii de rezultat ce au fost realizați în Planul de acțiuni pentru anii 2021-2023.
Restructurarea organizațională a programelor de studii în sistemul de învățământ agricol prin modernizarea curriculumului și a programelor de studii, corelându-le cu necesitățile pieței muncii și cu convențiile internaționale și Strategia de	Nu a fost realizat.

dezvoltare a agriculturii și mediului rural din Republica Moldova	
Elaborarea programelor de instruire a deținătorilor de terenuri agricole privind măsurile de îmbunătățiri funciare, protecția și sporirea fertilității solurilor. Programe de instruire elaborate; număr de instruiri planificate și organizate; cel puțin 200 anual persoane instruite	Nr. de instruiri planificate - 117 Nr. de persoane instruite planificate - 3.290 Au fost organizate 187 seminare și instruite 6.433 persoane.
Formarea formatorilor în domeniul îmbunătățirilor funciare în scopul instruirii deținătorilor de terenuri agricole Cel puțin 35 formatori instruiți	instruiți 26 formatori.
Creșterea calității formării profesionale inițiale a cadrelor de înaltă calificare în domeniul îmbunătățirilor funciare, protecției și sporirii fertilității solurilor în cadrul programelor de studii superioare de licență, master și doctorat. Cel puțin 166 de cadre de înaltă calificare în programe de studii superioare acreditate.	Nu a fost prezent indicatorii de rezultat.
Elaborarea și aprobarea metodologiei studiilor pedologice	În proces de realizare
Elaborarea metodologiei privind organizarea monitoringului stării de calitate a solului Republicii Moldova	A fost elaborată și aprobată prin Ordinul MAIA nr.168/2023.
Elaborarea instrucțiunii metodologice privind studiul de fezabilitate pentru executarea lucrărilor de prevenire și combatere a eroziunii solului	A fost elaborată și aprobată prin decizia Consiliului Științific al IP.IPAPS „N.DIMO”, din data de 08.08.2023 și este plasat pe pagina web. ipaps.md, rubrica publicații.

Autoritățile responsabile de implementare a politicilor din domeniul îmbunătățiri funciare, drept motive pentru neasigurarea implementării unor acțiuni stabilite pentru a fi realizate, comunică următoarele:

- 1) *lipsa specialiștilor în domeniu*
- 2) *gradul scăzut de aplicare a proiectelor de îmbunătățiri funciare, protecție, conservare și sporire a fertilității solurilor*

3) *lipsa prestatorilor de servicii, dotați cu tehnică agricolă modernă, care să presteze servicii de înființare/reabilitare a învelișurilor de ierburi, prietenoase mediului înconjurător.*

4) *insuficiența pe piață a materialului săditor forestier, din specii care să corespundă prevederilor proiectelor de execuție dar și condițiilor locale de creștere și dezvoltare.*

5) *lipsa alocării terenurilor pe care pot fi efectuate lucrările de împădurire.*

6) *imposibilitatea de colectare a contribuției de către beneficiari aprobați spre finanțare.*

Ținând cont de cele menționate, se constată că de către autoritățile responsabile de implimentarea proiectelor subvenționate din bugetul de stat, nu s-a asigurat realizarea indicatorilor stabiliți în Plan.

De asemenea, în conformitate cu prevederile pct. 44, subpct 2) și 3) din Anexa nr. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 864/2020, rapoartele de monitorizare de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, pentru anii 2021-2023(I semestrul, 2023), pot fi vizualizate pe pagina web www.maia.gov.md, rubrica Transparență decizională. Rapoarte.

Astfel, în scopul executării pct.43 din Hotărârea Guvernului 864/2020 și din considerentul că, Planul menționat expiră în anul 2023, este necesar de elaborat și aprobat un Plan de acțiuni pentru anii 2024-2025.

Scopul acestuia, constă în realizarea măsurilor pentru prevenirea și combaterea eroziunii solului, ameliorarea chimică a solurilor, conservare și sporirea fertilității solurilor prin modernizarea și extinderea sistemului de îmbunătățiri funciare, implementarea tehnologiilor moderne și a practicilor agricole prietenoase mediului.

Necesitatea implicării statului prin stimularea activităților de îmbunătățiri funciare, derivă și din prevederile art. 6 și 81 din Codul funciar nr. 828/1991, prin care statul sprijină material, financiar măsurile de protecție a terenului ca fundament al dezvoltării durabile a gospodăriilor, (...). Stimularea economică prevede: alocarea mijloacelor de la bugetul de stat și de la bugetele locale pentru restabilirea terenurilor degradate distruse nu din vina deținătorilor.

Prezentul Plan este elaborat pentru perioada 2024-2025, în scopul implementării Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025, precum și în baza rezultatelor implimentării Planului de acțiuni pentru anii 2021-2023, pentru atingerea obiectivelor stabilite către anul 2025, și pentru a realiza măsuri de prevenire, stopare a degradării solurilor și sporirea fertilității acestora și combaterea secetei pedologice.

Lucrările de îmbunătățiri funciare, protecție, conservare și sporire a fertilității solurilor sunt necesare pentru:

- 1) a proteja solul împotriva acțiunii mecanice a apei și a vântului (categorie care cuprinde complexul de lucrări de prevenire și combatere (control) a eroziunii solului);
- 2) a reface (a completa) deficitul de umiditate, (categorie care cuprinde irigațiile);
- 3) a preveni sau a elimina excesul de apă din sol, de la suprafața acestuia (categorie în care se încadrează desecarea și drenajul);

4) a restabili solurile degradate (categorie în care se încadrează lucrările de construcție și exploatare a obiectelor hidrotehnice, lucrările de decopertare selectivă și de copertare a terenurilor degradate, lucrările de ameliorare a solurilor alcalice și saline).

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul dat instituie cadrul juridic al Republicii Moldova în domeniul îmbunătățiri funciare și nu contravine principiilor de funcționare a pieții interne a Uniunii Europene și nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul Planului este structurat în conformitate cu pct. 12 din Hotărârea Guvernului nr.386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice. Planul de acțiuni (...) pentru anii 2024-2025, stabilește obiective generale/specifice preluate din partea descriptivă a Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025, acțiuni și indicatori de monitorizare, costuri necesare, termeni de realizare și autoritățile/instituțiile responsabile de realizarea acțiunilor planificate.

Principalele prevederi ale Planului de acțiuni pentru anii 2024-2025 sunt:

Obiectivul nr. 1. Racordarea sistemului de cercetare și învățământ la prioritățile domeniului pînă în anul 2025.

Acțiunea nr. 1.1. Restructurarea organizațională și a programelor sistemului de învățământ agricol prin modernizarea Curriculumului și a programelor de studii, colerându-le cu necesitățile peții muncii și cu Convențiile internaționale și Strategiei de Dezvoltare Agricolă și Rurală din RM.

Descrierea acțiunii: Îndeplinirea acțiunii date este necesară pentru a îndeplini obligațiunile față de Convențiile internaționale și implimentarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Agricolă și Rurală pentru anii 2023-2030.

Indicatori de rezultat: Indicatorul de monitorizare este stabilit în Planul de acțiuni (...) pentru anii 2024-2025.

Argumentarea costurilor de implementare a acțiunilor: Implementarea acțiunii date va fi executată în limitele mijloacelor financiare prevăzute în bugetul de stat pentru știință și inovare.

Acțiunea nr. 1.2. Elaborarea programelor de instruire a deținătorilor de terenuri agricole privind măsurile de îmbunătățiri funciare, protecția și sporirea fertilității solurilor.

Descrierea acțiunii: Este necesar de instruit deținătorii de terenuri agricole, autoritățile publice locale prin organizarea și desfășurarea unor seminare zonale și instruirea privind măsurile de îmbunătățiri funciare, protecția și sporirea fertilității solurilor și măsuri de protecție a solului în cadrul practicilor agricole, stabilite în documentele de politici și alte acte normative din domeniu.

Indicatori de rezultat: Indicatorul de monitorizare este stabilit în Planul de acțiuni (...) pentru anii 2024-2025.

Seminarele vor fi organizate cu suportul MAIA, de către ANIF, în colaborare cu instituțiile responsabile de implementarea politicilor în domeniul îmbunătățirii funciare.

Argumentarea costurilor de implementare a acțiunilor: Acțiunea menționată va fi îndeplinită în limitele mijloacelor financiare prevăzute în bugetul de stat pentru instituțiile responsabile de domeniu.

Acțiunea nr. 1.3. Pregătirea specialiștilor în domeniul îmbunătățirii funciare, protecția și sporirea fertilității solurilor (licență, masterat, doctorat).

Pentru a asigura implementarea cu succes a politicilor în domeniu, este necesar de pregătit specialiști în domeniul îmbunătățirii funciare și agropedologiei. Asigurarea cu cadre (specialiști în domeniul îmbunătățirii funciare, pedologi, etc.), a sectorului agricol va asigura executarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, protecție, ameliorare și utilizare durabilă a solurilor, științific argumentată.

Indicatori de rezultat: Indicatorul de monitorizare este stabilit în Planul de acțiuni (...) pentru anii 2024-2025.

Argumentarea costurilor de implementare a acțiunilor: Acțiunea menționată va fi îndeplinită în limitele mijloacelor financiare prevăzute în bugetul de stat pentru știință și inovare stabilite pentru instituțiile responsabile de domeniu.

Obiectivul nr. 2 Prevenirea și combaterea eroziunii solului pe o suprafață de 1190 hectare terenuri agricole, până în anul 2025.

Obiectiv specific nr. 2.1. Combaterea eroziunii de suprafață pe 45 hectare terenuri agricole până în anul 2025.

Acțiunea nr. 2.1.1. Stimularea măsurilor de protecție antierozională.

Descrierea acțiunii: Eroziunea este factorul principal de degradare a solurilor și desertificare a terenurilor agricole. Conform datelor instituțiilor științifice din domeniul solului gradul de afectare prin eroziune a terenurilor agricole s-a majorat.

Lucrările de protecție antierozională trebuie efectuate pe baza unor proiecte științific fundamentate și argumentate, ce prevăd o abordare sistemică a problemei prevenirii și minimalizării eroziunii solurilor.

Sarcini specifice: În prezent, prin intermediul ANIF, se vor implementa proiecte, ce vor cuprinde lucrări de combatere a eroziunii, stimularea înființării /reabilitării fâșiilor forestiere de protecție a apelor pe terenurile agricole create, etc.

Procedura de acordare a subvențiilor în avans este stabilită în Regulamentul privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele investiționale de îmbunătățiri funciare întru implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025.

De asemenea, se propune efectuarea unor lucrări pentru suprafețele supuse alunecărilor de teren.

Sarcini specifice: Pentru realizarea proiectelor menționate, este necesară stabilirea tipului de sol, compoziția mecanică, caracterul și gradul de salinizare și erodare, adâncimea și gradul de mineralizare a apelor freactice. Concomitent cu analiza pedologică se efectuează și cercetarea silvopatologică privind contaminarea solurilor cu dăunători care afectează rădăcinile arborilor.

Indicator de rezultat: Indicatorul de monitorizare este stabilit în Planul de acțiuni (...) pentru anii 2024-2025.

Obiectiv specific nr. 2.2. Combaterea eroziunii de adâncime pe 110 hectare terenuri agricole pînă în anul 2025

Acțiunea nr. 2.2.1. Aplicarea măsurilor hidrotehnice și fitoameliorative pe terenurile afectate de ravene.

Descrierea acțiunii: Eroziunea de adâncime se dezvoltă sub acțiunea ploilor torențiale și precipitațiilor sub formă de zăpadă (cînd se produce topirea) prin scurgerile concentrate de pe versanți.

Intensitatea eroziunii în adâncime poate fi apreciată prin diferite metode: prin creșterea lungimii rigolelor și ravenelor, m/an, prin creșterea suprafețelor terenurilor afectate de eroziunea în adâncime, m²/an. După intensitatea de dezvoltare se evidențiază: ravene cu dezvoltare lentă (1 m/an), ravene cu dezvoltare moderată (1-3 m/an), ravene cu dezvoltare puternică (peste 3 m/an).

Măsuri hidrotehnice antierozionale. Destinația principală a acestora este regularizarea scurgerilor superficiale și de evacuare dirijată a excesului de apă pluvială cu folosirea maximă a depresiunilor naturale ale reliefului și rețelei hidrografice existente (fundul vâlcelelor, albiile pâraiașelor, etc.).

Măsuri agrofitoameliorative antierozionale. Valorificarea terenurilor cu ravene este cea mai costisitoare măsură din toate lucrările antierozionale. Aceste lucrări includ: astuparea și nivelarea ravenelor și refacerea fertilității solurilor, se realizează în baza de proiecte special elaborate.

Alunecările de teren. Acestea sunt rezultatul unui proces geologic de formare a reliefului, care se manifestă pe întreg teritoriul republicii și prezintă un pericol permanent. Punerea în valoare a terenurilor afectate de alunecări necesită investiții foarte mari. Cea mai simplă și eficientă soluție este împădurirea cu specii rapid crescătoare (salcâm, plop, salcie).

Impactul economic și social: Realizarea acțiunii va contribui la asigurarea protecției și stopării eroziunii solului și de asemenea vor asigura protejarea căilor de comunicații, obiectelor sociale etc.

Sarcini specifice: a) stabilirea (descrierea) conținutului lucrărilor de combatere a eroziunii de interes general care au ca scop organizarea antierozională și hidrologică a teritoriului (crearea rețelei principale de canale, dușee și drenuri, cu lucrările aferente folosite pentru dirijarea și evacuarea apelor de pe versanți;

b) efectuarea lucrărilor de combatere a eroziunii solului în adâncime și de corectare a torenților, inclusiv nivelarea ogașelor și ravenelor active, precum și lucrările fitoameliorative pentru regularizarea scurgerii apelor și fixarea acestor formațiuni;

c) crearea rețelei de drumuri principale ce se amenajează în scopul prevenirii procesului de eroziune a solului, regularizării scurgerii apelor pe versanți și întreținerii lucrărilor de combatere a eroziunii solului, efectuarea lucrărilor pentru combaterea alunecărilor de teren) etc.

Indicatori de rezultat: Indicatorul de rezultat diferă în dependență de solicitări de localitate, relief, grad de afectare etc. De asemenea, depinde și de tipurile de lucrări care vor fi proiectate și îndeplinite în acest sens.

În cadrul realizării acțiunii date se propune efectuarea unor proiecte în care se va elabora un sistem cadru de combatere a eroziunii solului prin: lucrări de construcție a valurilor și canale, efectuarea lucrărilor de combatere a eroziunii solului în adâncime și de corectare a torenților, inclusiv nivelarea ogașelor și ravenelor active etc.

Acțiunea data, urmează a fi implimentată de către Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare prin intermediul Agenției de Intervenții și Plăți pentru Agricultură.

Argumentarea costurilor de implementare a acțiunilor. Costuri concrete pentru fiecare proiect vor fi elaborate de proiectanți prin Devizele de cheltuieli la momentul efectuării lucrărilor date, deoarece acestea diferă în dependență de localitate, relief, grad de afectare, tipurile de lucrări care vor fi proiectate și îndeplinite în acest sens.

Obiectiv specific nr. 2.3. Combaterea eroziunii eoliene (deflația) pe 1035 hectare terenuri agricole până în anul 2025.

Acțiunea nr. 2.3.1. Stimularea înființării/reabilitării fișiilor forestiere de protecție.

Descrierea acțiunii: Acțiunea dată prevede efectuarea lucrărilor de înființare/reabilitare a fișiilor forestiere paravînt, riverane de protecție a apelor pentru protecția terenurilor.

Impactul economic și social: Efectuarea lucrărilor date vor contribui esențial la atenuarea efectelor de vînt și apă asupra eroziunii solului și contribuția lor pozitivă la productivitatea terenurilor agricole.

Sarcini specifice: Pentru realizarea proiectelor date este necesar stabilirea tipului de sol, compoziția mecanică, caracterul și gradul de salinizare și erodare, adâncimea și gradul de mineralizare a apelor freactice. Concomitent cu analiza pedologică se efectuează și cercetarea silvopatologică privind contaminarea solurilor cu dăunători care afectează rădăcinile arborilor.

Indicator de rezultat: Indicatorul de monitorizare este stabilit în Planul de acțiuni (...) pentru anii 2024-2025.

Argumentarea costurilor de implementare a acțiunii. Conform datelor MAC-P costul 1 ha diferă în dependență de tipul de lucrări (Lucrări mecanizate, lucrări manual, material săditor, material (motorina, ș.a), alte lucrări/ material etc.)

Obiectiv nr. 3 Aplicarea măsurilor de ameliorare a solurilor pe 122 hectare terenuri agricole până în anul 2025

Obiectiv specific nr. 3.1. Măsuri de ameliorare chimică pe 122 hectare terenuri agricole până în anul 2025.

Acțiunea nr. 3.1.1. Lucrări de ameliorare a solurilor saturate (alcalice).

Descrierea acțiunii: Conform datelor instituțiilor științifice solonețurile ocupă o suprafață de 26 900 ha, iar în complex cu solurile solonețizate 100 mii ha cele mai mari suprafețe se înregistrează în cadrul înălțimii Ciuluc-Soloneț, la periferiile Codrilor și pe dealurile Tigheciului.

Factorii care duc la acumularea excesivă de săruri în sol pot fi naturali sau antropogeni cum ar fi: evenimente geologice, care pot măsura concentrația de săruri din apele subterane și, prin urmare, din soluri, apele care se revarsă din zone cu substraturi geologice care

eliberează cantități mari de săruri, irigarea cu ape cu un nivel ridicat de săruri, utilizarea îngrășămintelor, în special în cazul unei agriculturi intensive, contaminarea solurilor cu ape cu un nivel de săruri ridicate etc.

Salinitatea este unul dintre cele mai răspândite procese de degradare a solului. Salinizarea solului afectează aproximativ 1,3 milioane de hectare din Uniunea Europeană. Aceasta este privită ca o cauză principală a deșertificării și este o formă gravă de degradare a solului.

În acest scop este necesar elaborarea și implementarea proiectelor de ameliorare (amendare) a solonețurilor.

Impactul economic și social: Efectuarea lucrărilor de ameliorare a solonețurilor și solurilor solonețizate va conduce la omogenizarea învelișului de sol a terenurilor agricole și creșterea productivității acestora. De asemenea, utilizarea nămolului de defecație de la fabricile de zahăr în calitate de amendament va contribui la ameliorarea situației ecologice din cadrul arealelor de stocare a acestui deșeu.

Sarcini specifice: Pentru realizarea proiectelor de amendare a solurilor alcalice și alcalizate se impune studierea fizico-chimică a acestora, dar și a indicilor de calitate a nămolului de defecație utilizat. Este absolut necesar aplicarea deșeurilor calcice în comun cu gunoii de grajd pentru sporirea solubilității amendamentului.

De asemenea, se recomandă utilizarea îngrășămintelor minerale fiziologic acide.

Indicator de rezultat: Indicatorul de monitorizare este stabilit în Planul de acțiuni (...) pentru anii 2024-2025.

Argumentarea costurilor de implementare a acțiunilor. Costul unui hectar de ameliorare chimică poate fi stabilit la etapa elaborării proiectului.

Obiectiv specific nr. 3.2. Ameliorarea hidrică (amenajări de irigare) prin majorarea suprafețelor irigate cu 3825 hectare până în anul 2025

3.2.1. Stimularea reabilitării sistemelor de irigare pentru atenuarea secetei pedologice

Descrierea acțiuni: Seceta care persistă în urma schimbărilor climatice afectează producția agricolă și, implicit, securitatea alimentară a țării.

Irigația este principala măsură eficientă de optimizare a regimului de umiditate a solului în perioada de vegetație a plantelor. În rezultat, este necesar restabilirea sistemelor de irigare și/sau desecare.

Conform Studiul Diagnostic al Infrastructurii de Irigare, bunurile din componența infrastructurii hidrotehnice, include: 88 sisteme centralizate de irigare, în cadrul cărora sunt 276 stații de pompare, dintre care 103 stații destinate captării apei din sursă și 173 stații de pompare a apei din bazinele de compensare în aria de deservire și **20** sisteme centralizate de desecare, care includ 41 stații de pompare a apei din aria drenată.

Ținând-se cont de gradul de uzură fizică și morală a sistemelor centrale pentru irigare, starea tehnică în care se află sistemele centralizate de irigare în prezent este următoarea:

51% din totalul celor 77 SCI sunt ruinate/distruse;

22% sunt nefuncționale;

27% sunt funcționale/parțial/criteriul funcționalității stațiilor de pompare este unul relativ.

Impactul economic și social: Stimularea reabilitării sistemelor de irigare pentru atenuarea secetei pedologice, va contribui semnificativ la îmbunătățirea calității solurilor, diminuând seceta pedologică.

Sarcini specifice: Pentru realizarea lucrărilor de reabilitare/construcție sistemelor de irigare se impune necesitatea elaborării studiului de fezabilitate, și alte lucrări.

Indicatorii de rezultat: Indicatorul de monitorizare este stabilit în Planul de acțiuni (...) pentru anii 2024-2025.

Argumentarea costurilor de implementare a acțiunilor: Reabilitarea/construcția sistemelor centralizate de irigare, cât și sistemele de irigare la scară mică, (pentru fiecare caz aparte), la bază se ia proiectul de execuție, elaborat în baza unui studiu de fezabilitate.

Pentru planificarea costurilor de implementarea lucrărilor nominalizate, au fost luate ca referință, proiectele de execuție de reabilitare a sistemelor centralizate de irigare ce vor fi implementate cu suportul Băncii Mondiale. Valoarea lucrărilor de reabilitare/construcție a sistemelor centralizate de irigare, a unui hectar de teren irigabil, variază de la 107,8 mii lei/ha - 138,6 mii lei/ha reabilitat/construit. Lucrările date constau din : reabilitarea clădirilor și echipamentelor stațiilor de pompare, de automatizare și evidență a apei pompate, construcțiilor hidrotehnice, conductelor magistrale, principale, terțiare, a infrastructurii de colectare și evacuare a surplusului de ape. Implementarea acțiunii date, va fi asigurată prin intermediul Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare și proiectelor MAC-P și IFAD.

Obiectivul nr. 4 Conservarea și sporirea fertilității solurilor pe o suprafață de 631 hectare terenuri agricole pînă în anul 2025.

Acțiunea nr. 4.1. Stimularea măsurile de protecție a solului în cadrul practicilor agricole (măsuri de prevenire a degradării și refacerii structurii solului).

Descrierea acțiunii: Măsurile de protecție a solului în cadrul practicilor agricole au ca scop prevenirea proceselor de degradare a solului, sporirea fertilității și capacității lui de producție. Agricultură practică la cernoziomuri poate fi viabilă numai în condițiile unui bilanț neutru sau pozitiv al humusului. Cernoziomurile, cota cărora constituie 70 % din învelișul de sol, datorită exploatării îndelungate, fără respectarea asolamentelor, tehnologiilor de cultivare a plantelor etc., au degradat, în deosebi prin dehumificare (pierderea materiei organice), secătuire în elemente nutritive (NPK), destructurare și compactare secundară.

Prin Hotărîrea Guvernului nr. 1157/2008 au fost aprobate Reglementării tehnice „Măsurile de protecție a solului în cadrul practicilor agricole”.

Astfel, Reglementarea tehnică stabilește măsuri de prevenire a proceselor de degradare a solului, ce survin natural și pot fi cauzate de lucrările agricole ce subminează capacitatea solului de a-și îndeplini funcțiile sale, precum și cerințe față de utilizatorii de terenuri agricole de a aplica măsuri preventive de ordin organizatoric, agrotehnic, fitoameliorativ și hidrotehnic, în cazul în care, ca rezultat al folosirii terenurilor, pot apărea degradarea și impedimente în realizarea funcțiilor naturale ale solului (ambianțe, economice, sociale și culturale).

În acest sens, se propune stimularea efectuării măsurilor de prevenire a degradării și refacerii structurii solului, conform măsurii stabilite în Hotărârea Guvernului nr. 1157/2008 (Suprafața ocupată cu culturi siderale și suprafața ocupată cu culturi leguminoase). Măsurile propuse sunt orientate pentru prevenirea degradării și refacerii structurii solului, acesta fiind responsabilă de capacitatea solului de a acumula, conserva și utiliza rational resursele de apă din sol în conformitate cu necesitățile plantelor și de reducere a efectelor secetei.

Includerea în asolament a ogorului sideral și culturilor leguminoase contribuie la sustenabilizarea procesului de formare a humusului și de formare a structurii graunțoase. Realizarea acestui obiectiv necesită a fi stimulat din următoarele considerente: Ogorul sideral presupune excluderea terenului din producere.

Impactul economic și social: Rezultatele obținute vor contribui la sporirea fertilității solurilor, respectiv majorarea recoltelor culturilor agricole.

Indicator de rezultat. Indicatorul de monitorizare este stabilit în Planul de acțiuni (...) pentru anii 2024-2025.

Argumentarea costurilor de implementare a acțiunilor. Costul unui hectar cu culturi siderale și leguminoase poate fi stabilit la etapa elaborării proiectului.

5. Fundamentarea economico-financiară

Conform Obiectivelor/acțiunilor planificate au fost estimate mijloacele financiare necesare pentru realizarea acestora de către autoritățile/instituțiile responsabile indicate în Planul de acțiuni (...) pentru anii 2024-2025.

Costrurile de implementare a Planului de acțiuni 2024-2025(pe perioada de 2 ani), sunt redate în tabelul nr. 1.

Tabela nr. 1

Nr.	Denumirea Obiectivului	Mijloacele financiare planificate, mii. lei		
		TOTAL:	2024-2025	
			buget de stat	Surse externe
1.	Obiectiv nr. 1 Racordarea sistemului de cercetare și învățământ la prioritățile domeniului	1250	1250	
2.	Obiectiv nr. 2 Aplicarea măsurilor pentru prevenirea și combaterea eroziunii solului	21142	4142	17000
3.	Obiectiv nr. 3 Aplicarea măsurilor de ameliorare a solurilor	373743	1190	372553

4.	Obiectivul nr. 4 Aplicarea măsurilor de conservare și sporire a fertilității solurilor	4668	4668	-
	TOTAL Program:	400803	11250	389553

Menționăm că, în unele acțiuni planificate la Obiectivul nr. 2 din proiectul Planului de acțiuni (...) pentru anii 2024-2025, sunt stabiliți indicatorii de monitorizare ce se stimulează cu suportul partenerilor externi prin intermediul proiectului MAC-P și IFAD.

De asemenea, acțiunile stabilite la Obiectivul nr. 2, Obiectiv specific nr. 2.1., Obiectiv specific nr.2.2, acțiunea 2.2.1, Obiectiv specific nr.2.3, acțiunea 2.3.1 (indicator de monitorizare fâșii forestiere paravânt), Obiectivul nr. 3, Obiectiv specific nr. 3.1., acțiunea 3.1.1 și Obiectivul nr.4, acțiunea 4.1 din proiectul Planului de acțiuni (...) pentru anii 2024-2025, urmează a fi implimentate de către ANIF, prin intermediul Agenției de Intervenții și Plăți în Agricultură, cu acordarea subvențiilor în avans pentru proiectele investiționale de îmbunătățiri funciare. Linia bugetară de program este în prezent denumită „Valorificarea terenurilor noi si sporirea fertilitatii solurilor”, planificată în CBTM pentru anii 2024-2025.

Procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele de îmbunătățiri funciare (buget de stat), este stabilită în Hotărârea Guvernului 864/2023.

Finanțarea cheltuielilor prevăzute în Planul de acțiuni privind implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025, se vor efectua din contul și în limita alocațiilor bugetare aprobate anual în bugetele autorităților/instituțiilor implicate și din alte surse financiare legale.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

În rezultatul aprobării proiectului de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Planului de acțiuni pentru anii 2024-2025, privind implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025, nu este necesar elaborarea și aprobarea altor acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Anunțul privind inițierea elaborării proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru anii 2024-2025, privind implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025, este plasat pe pagina web a Ministerului la adresa www.maia.gov.md, la rubrica, Transparență decizională - „Proiecte de documente”.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul va fi supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție în conformitate cu art. 35 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative (se anexează).

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul nu cade sub incidența art. 36 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul va fi supus expertizei juridice de către Ministerul Justiției în conformitate cu art. 37 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

11. Constatările altor expertize

Proiectul de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Planului de acțiuni pentru anii 2024-2025, privind implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025, nu conține prevederi ce reglementează activitatea de întreprinzător conform prevederilor Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.

Secretar de Stat

Andrian DIGOLEAN